

Discurs d'investidura del Dr. Tony Bates [*]

Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Gabriel Ferraté i Pascual, Sr. Francisco Rubio Royo, Sr. Toni Badia, Sr. Albert Sangrà, distingits invitats, senyores i senyors,

Abans que res, m'agradaria expressar que per a mi és un gran honor ser investit amb aquest títol. Em sento especialment agraït pel fet que hagueu honorat un estranger i, encara més, una espècie tan poc habitual, un canadenc.

De la mateixa manera, per a mi és un gran honor perquè la Universitat Oberta de Catalunya és una universitat excepcional. De fet, és única. És l'única universitat del món finançada públicament que treballa totalment en línia oferint des de diplomatures fins a doctorats. És única perquè els seus programes se centren en les necessitats d'una societat de la informació. La UOC continua ampliant el seu nombre d'estudiants, mentre que el nombre d'estudiants de les altres universitats espanyoles disminueix. En els darrers temps, els seus programes s'ofereixen únicament en català. Per tant, la UOC no tan sols té èxit pel que és, sinó per on és. Aquest lligam entre la llengua, la cultura i un ensenyament a distància de qualitat és el que vull analitzar.

La UOC ha arribat tan lluny per diverses raons. Si la història de Catalunya comença amb Guifré el Pelós, llavors la de la UOC ha de començar amb Gabriel Ferraté, tot i que de pelós no en té res –és ferreter. Aquestes dues personalitats destacables tenen almenys dues qualitats en comú: una visió clara del que volen aconseguir i el seny polític per a assegurar una bona implantació de la seva visió. Tots dos van haver de matar dracs, l'un potser real, l'altre metafòric.

La UOC és una institució creada no tan sols en el moment adequat, sinó també en el lloc adequat. La UOC va ser creada fa deu anys, en el mateix moment en què la xarxa World Wide Web permetia que Internet fos gestionable fàcilment i, per tant, que esdevingués més accessible. El web era important per a l'ensenyament en línia perquè permetia que textos i gràfics fossin creats, emmagatzemats i lliurats per Internet fent servir estàndards comuns a un cost relativament baix. Els primers cursos de nivell universitari basats en el web van començar a aparèixer l'any 1995. En aquell mateix any es va crear la UOC. Cap altra institució pública d'ensenyament superior ha centrat totes les seves operacions exclusivament en un sistema en línia. Per tant, el fet que la UOC fos creada tan aviat en la història del web mostra, d'una banda, la visió del rector i, de l'altra, la increïble valentia i confiança de la Generalitat de Catalunya.

Tanmateix, la UOC també és un exemple de la importància del que jo anomenaria la cultura local en un món cada vegada més globalitzat. La decisió de la Generalitat de donar suport a la creació de la UOC fou influïda pel fet que la UOC volia impartir els seus cursos en català. Era l'oportunitat de ser no tan sols un líder mundial en tecnologia, sinó també de reforçar, en un món cada vegada més globalitzat, una identitat cultural catalana única.

En una societat orientada a la tecnologia hi ha la tendència a ignorar la importància dels factors culturals, que fins i tot poden ser subliminals. Per exemple, la primera universitat oberta, fundada a Anglaterra l'any 1969, avui dia està molt associada a l'ús de les tecnologies de ràdio i televisió que aleshores eren avançades. No obstant això, la universitat va ser creada pel partit laborista britànic per a ampliar l'accés a l'ensenyament superior i desafiar el seu elitisme a la fi dels anys seixanta. Potser la UOC també va ser creada per a ampliar-hi l'accessibilitat. Per tant, l'aprenent adult que estudia a casa seva amb la família ens evoca la imatge de la casa pairal i els valors arrelats d'autonomia i d'independència, valors mantinguts fortament pel partit Convergència i Unió, que va ajudar a crear la UOC.

Tot i així, les marcades arrels culturals de la UOC podrien no haver estat suficients per a la seva supervivència. També es va haver de trobar amb unes necessitats econòmiques importants a Catalunya. En els països avançats l'economia canvia molt de pressa. En concret, les feines més ben pagades passen del sector industrial al sector basat en el coneixement. Actualment, hi ha una nova economia completa basada en la informació, a diferència de la indústria o l'agricultura. Les feines en l'àmbit de la compravenda, els serveis financers, la biotecnologia, la tecnologia informàtica, l'educació i la sanitat no tan sols depenen de persones ben formades, sinó de persones que poden continuar aprenent a mesura que la base de coneixement de la seva feina es va ampliant.

L'ensenyament en línia és el mecanisme ideal per a un ensenyament al llarg de la vida, ja que ofereix oportunitats flexibles per a aprendre, amb l'objectiu que les persones ocupades puguin incorporar-lo a les seves vides. Evidentment, una raó de l'èxit actual de la UOC és la flexibilitat que ofereixen els seus cursos en línia. No obstant això, és indispensable que la UOC desenvolupi un bon ensenyament a fi d'ajudar els seus aprenents a obtenir les competències necessàries en una economia basada en el coneixement. La Conference Board of Canada (1991), la primera organització de negocis del Canadà, ha definit clarament aquestes competències:

- competències comunicatives (llegir, escriure, parlar, escoltar)

- habilitat d'aprendre autònomament
- competències socials (ètica, actituds positives, responsabilitat)
- treball en equip
- habilitat d'adaptar-se a circumstàncies canviants
- competències cognitives (resolució de problemes; competències crítiques, lògiques, numèriques)
- responsabilitat personal i iniciativa
- gestió del coneixement (on s'ha de buscar i com s'ha de processar la informació)

Cal destacar que aquestes competències són necessàries a més de les competències i el coneixement específics requerits en una àrea de coneixement com la ciència, la literatura o el dret. Les competències generals definides per la Conference Board of Canada també es poden ensenyar si es fan servir els mètodes d'ensenyament adequats, però aquests mètodes són diferents dels mètodes tradicionals que es fonamenten en l'ensenyament didàctic. D'altra banda, com s'esdevé en altres àrees basades en el coneixement, actualment els mètodes d'ensenyament experimenten un canvi constant. El repte de la UOC és garantir que pot adaptar i canviar els seus mètodes d'ensenyament per a adequar-se a les necessitats canviants de la població activa i de la societat com a conjunt.

[*] Knowledge-based economies may be locally based but are often global in scope. A critical skill is the ability to work in teams, in a multi-cultural environment, but also in virtual space and time. Knowledge-based industries are extremely entrepreneurial and volatile. Often small companies replace much larger ones, because in a knowledge-based economy it is the power of the concept and its implementation that matters, not the size of the corporation: think of Google.

However, for innovation to occur, people must be free to challenge existing practices and take risks. This requires the ability to seek information and test ideas on a global basis. The UOC itself of course is a knowledge-based organisation and therefore must continually adapt and re-invent itself. In other words, the UOC must create an organisation where innovation is encouraged and where established habits, technologies and methods of working are constantly reviewed and changed where necessary.

Because of the increasingly global nature of knowledge-based industries, the UOC must understand and accommodate the cultures and traditions of other countries, as well as remaining true to its own cultural heritage. It is interesting to note that despite early fears about cultural domination through the internet, English-speaking countries such as the USA and the United Kingdom have not been able to develop a 'global hegemony' in online learning, despite the advantage of being both technologically advanced and 'owning' the most important language of business. A recent study for instance showed that in Asia, imported courses from other countries were more likely to come from other Asian countries than from the USA or Britain. So although online learning can be globally disseminated through the internet, it needs to be modified and adapted to accommodate local cultures and language.

Thus Europe also presents major opportunities and challenges. The UOC is one of the most technically advanced universities in Europe, with ten years experience of e-learning, and over 500 online courses. However, the majority of courses are in Catalan or Spanish. Also, most of the UOC's existing degree programmes will need to change to fit the new European model of higher education agreed at Bologna. It would be nice if students from other European countries would choose to learn and study in Catalan, but the reality is that international programmes will need to be delivered in English and possibly other languages to attract students from other European countries. Thus, the UOC will also need to develop strong partnerships with other European institutions if its courses are to be acceptable in other parts of Europe. Therefore, the UOC must become an international leader in the design and delivery of multi-lingual and multi-cultural programmes if it is to succeed in Europe.

Així, doncs, els factors únics que han portat al creixement i l'èxit remarcable de la UOC en els darrers deu anys també són amenaces potencials per al seu futur. Ha d'anar amb compte de no tancar-se en una tecnologia cada vegada més obsoleta i de propietat, que no es pot adaptar als ràpids canvis tecnològics i pedagògics que tenen lloc fora de la UOC. Com a qüestió més important, la Universitat ha de garantir el desenvolupament de models pedagògics que facilitin les competències necessàries en una societat basada en el coneixement i també el suport a aquests models. Finalment, s'ha de mantenir fidel a les arrels culturals, polítiques i socials de Catalunya, alhora que ha de reconèixer i adaptar-se a altres cultures.

Tot això són reptes considerables, però la UOC ha demostrat que té la capacitat, la determinació i els mitjans per a adaptar-se i créixer. Jo em sento profundament orgullós d'estar vinculat a una organització tan dinàmica, innovadora i rellevant, i us agraeixo sincerament aquest gran honor.